

κίας καὶ τῆς ἀρετῆς, ἀναλόγως τῶν κυμάνσεων τοῦ περιβάλλοντος. Σ' αὐτὸν τὸν τύπο ἤμπορεῖ καλλίτερα νὰ ἐφραμοσθῆ ἡ διάσημη ὑπόθεσις τοῦ ἐγκλήματος τοῦ *Mardarinou* στὸν *Aimélio* τοῦ Ρουσσώ: «S'il suffisait, pour devenir le riche heritier d'un homme qu'on n'aurait jamais vu, dont on n'aurait jamais entendu parler et qui habiterait le fin fond de la Chine, de pousser un bouton pour le faire mourir, qui de nous ne pousserait ce bouton?»...

(*Ἀκολουθεῖ*)

ENRICO FERRI

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ Γ. Ααμπελέτ)

→ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ←

ΑΠΟ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΩΣ ΤΟ ΑΜΟΝΙ

«Silentii Dissolutio»

Ποιήματα Σ. Σκίπη Ἀθήνα—1905.

Ὅσο κανεὶς ἐνθουσιάζεται μὲ τὴν νιότη ἄλλο τόσο καὶ πικραίνεται σὰν τὴν βλέπῃ νὰ μὴ θέτῃ κανένα φραγμὸ στὰ ὄνειρα της, διότι καὶ τὸ πιὸ βαθύτερο ὄνειρο ἔταν τρέχει ἀχχλίνωτο καὶ μακρὸν ἀπὸ τὴν σκέψῃ καὶ τὸ εὐσυνείδητο αὐτογνώρισμα κινδυνεύει νὰ καταλήξῃ σ' ἓνα θχυμάσιο τίποτε. Καὶ ὅμως, ποὺς θὰ μπορέσῃ ν' ἀρνηθῆ πῶς ἡ νιότη καὶ σ' τὸν ἀφηνιασμό της ἀκόμα δὲν κρύφτει κάποια θέλγητρα καὶ μάλιστα ἔταν αὐτὸ τὸ ἀφηνιασμα ἔχει τὴν αἰτία του σ' τὸ ἀφύπνισμα τῆς ψυχῆς καὶ σ' τὸ ξένοιγμά της μέσα σ' τοὺς ὠραίους κόσμους τῆς φαντασίας;

Τὸ τραγοῦδι τῆς νιότης εἶναι τὸ πρῶτο φτερούγισμα τῆς ψυχῆς, οἱ πρῶτες ἀναλαμπές τοῦ νοῦ, τὰ πρῶτα σκιρτήματα τῆς καρδιάς. Εἶνε τὸ πουλάκι ποὺ πετάει γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὴ φωλιά του δειλὸ ἀκόμα κι' ἀνήσυχο γιὰ νὰ ξεφαντώσῃ μέσα σ' τοὺς κήπους καὶ σ' τὰ κλαδιά. Μὰ κόσμος του ἀκόμα δὲν εἶνε τὰ ὕψη καὶ τὰ μεγάλα βουνά. Ἀλλοίμονο ἂν ἔτσι πρωτάρικο πλανηθῆ μακρὸν ἀπὸ τὴν φωλιά του!

Ἔτσι κι' ὁ νέος ποιητῆς ποὺ τώρα τόσο ταιριάζει μὲ τὸν κ. Σκίπη ποὺ σ' τὸ τελευταῖο του ποιητικὸ τομίδιο, θέλησε τὸ φτερούγιασμα του νὰ μᾶς δείξῃ ἀπὸ τὸν τρόπο, ποὺ ἡ φαντασία του μᾶς παρουσιάζει τῆς ψυχῆς του τίς κρύφτες ἐντυπώσεις, φανερώνεται πῶς ἡ ψυχὴ του πραγματικὰ δὲν ἔζησε σ' αὐτοὺς τοὺς κόσμους, ἡ καρδιὰ του δὲν τοὺς αἰσθάνθηκε βαθύτατα κι' ὁ νοῦς του δὲν τοὺς ἀναλογίσθηκε φρόνημα κ' ὑπομονητικὰ καὶ μ' ἐκεῖνο τὸν ὠραῖο αὐτοματισμὸ, τὸν φαινομενικῶς ἀσυνείδητο, τὸν ἐσωτερικῶς ὅμως τῶσον εὐσυνείδητο καὶ μετρημένο.

*
* *

Ὁ κ. Σκίπης σ' τὸ «Silentii Dissolutio» θέλησε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ δύο μορφές ποιητικές. Τὴν ποιητικὴ μορφήν ποῦ μᾶς ἔρχεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰ σκιρτήματα τῆς καρδιᾶς «in memoriam» καθὼς καὶ τὴν ἄλλην ποῦ μᾶς ξεπροβάλλει ἀπὸ τοὺς μυστικούς ἀναλογισμούς τοῦ νοῦ, ὅπως στές δύο ἄλλες σειρές, ποῦ ἀκολουθοῦνε «Silentii Dissolutio» καὶ τὸ «Κεφάλι τοῦ Ὁρφέως».

Σ' τὰ ποιήματα ποῦ ἀποτελοῦν τὴν «in memoriam» ὁ ποιητὴς εἶνε ἀπολύτως εἰλικρινής, διότι μᾶς τραγουδεῖ τὸν πόνο του γιὰ τὸν χαμὸ μιᾶς ἀγαπημένης του ὑπαρξῆς, ἔναν πόνο, ποῦ κάθε ἄνθρωπος αἰσθάνεται σὲ τέτοιες στιγμές, καὶ ἔπου τὸ αἰσθημα τοῦ ποιητῆ, ξεχυλίζει σὲ στροφές γεμάτες ἀπὸ μελαγχολία ἀνθρώπινη καὶ ὁμορφιά ποιητικὴ.

Ἡ ἀγαπημένη του ὑπαρξὴ 'ς τὴν ὁποία ὁ ποιητὴς χρεωστεῖ τὴν ἰδική του ὑπαρξὴ φεύγει γιὰ τὸ αἰώνιο, τὸ μακρινὸ ταξίδι, κι' ὁ ποιητὴς τὴν παρακολουθεῖ ὡς τὴν ἀκρογιαλιὰ ποῦ τὴν προσμένει ἡ βάρκα τοῦ Χάρου ἢ «Ταφόβαρκα», καὶ τὴν βλέπει 'ς τὴν ὑστερὴν στιγμὴ τοῦ μισμοῦ της ποῦ τὸν περιγράφει σὲ τόσο ὡραίους στίχους.

Εἴσουν 'ς τὴν βάρκα μέσα τὴν Ταφόβαρκα
Κ' ἕνας Γιαλὸς ἀπλώνουνταν ὀμπρὸς σου,
Μαῦρος Γιαλὸς σὰν νύχτα ἀχνὴ κι' ἀφέγγαρη,
Μαῦρος Γιαλὸς δικὸς σου.

Τὰ μαῦρα τὰ παιδιὰ σου στὴν ἀκρογιαλιὰ
—κανεῖς παρόμοιο δάκρυ νὰ μὴ χύσῃ—
Παρακαλοῦσαν τὸν Μαυροβαρκάρη σου
Νὰ μὴ σὲ ξεκινήσῃ.

Ὅμως σὰν ἦρθε ἡ ὥρα καὶ ξεκίνησε
Κι' ἔπλωσε τὰ πανιὰ τῆς βάρκας γύρα,
Ἐπῆρες τὸ μαντύλι σου σ' τὰ χέρια σου
Κι'—ὦ θλιθερὴ μας Μοῖρα,—

Μὲ μοιρολόγια μᾶς ἀποχαιρέταγες,
Μὲ σπαραγμὸ μὲ κλάμμα καὶ μὲ δάκρυ,
Ἐνῶ ὀλοένα ἡ βάρκα σου χανότανε
Μὲς στοῦ Γιαλοῦ τὰ μάκρη

*
* *

Σ' τίς ἄλλες του σειρές ὁ ποιητὴς πέφτει σ' τὸν ἐσωτερισμό. Δυστυχῶς ὁμοῦς ὁ ἐσωτερισμὸς του εἶνε ψεύτικος, ὅπως κι' ὁ ἐξωτερισμὸς του. Οἱ εἰκόνες καὶ τὰ αἰσθηματὰ ποῦ μᾶς παρουσιάζει, εἴτε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του τὰ σύρει, εἴτε ἀπὸ τὴν ὀλόγυρά του φύση, εἶνε ὅλως διόλου ξένες κι' ὑποβολιμαῖες καὶ ἐξογκω-

μένες. Κι' ἐδῶ πλέον τοῦ λείπει καθ' ὀλοκληρίαν ὁ ἐκλεκτισμὸς καὶ ἡ ἀπλότητα τῆς ἀναπαράστασης, στοιχεῖα ἀπκρίτητα γιὰ τέτοιου εἴδους ποιήματα. Καὶ τοῦτο διότι ὁ κ. Σκίπης ξεχνᾷ, πῶς ἡ φύση γιὰ νὰ δημιουργήσῃ ἓνα ὠραῖο λουλουδί, ἐκλέγει τὰ κατάλληλα στοιχεῖα γιὰ ν' ἀποτελέσουν τὴν καλλονὴ αὐτοῦ τοῦ λουλουδιοῦ. Κι' ὁ ποιητὴς ὡς δημιουργὸς ἔχει τὶς ἴδιες ὑποχρεώσεις ἂν θέλῃ νὰ εἶνε πιὸ σιμὰ ἔς τὴν φύση, τῆς ὁποίας τὰ μυστικὰ θέλει νὰ μᾶς ξεδιακλύει ἢ τοῦλάχιστο νὰ μᾶς παρουσιάσῃ καὶ θαυμάσουμε. Κ' ἔπειτα ὁ ποιητὴς ἔχει καὶ τὴν ἄλλη ὑποχρέωση τὴν καλλιτεχνικὴ νὰ ξεκαθαρίσῃ τὴν σκέψη του καὶ νὰ τὴν ἀναπαραστήσῃ ἀπλὰ ἀπλὰ, ὅπως ἀπλὴ ἔς τὴν πολυσυνθεσίᾳ της εἶνε καὶ ἡ δημιουργία. Δυστυχῶς ὅμως ὁ ποιητὴς, εἶνε πολὺ νέος γιὰ τέτοια ψιλολογήματα κι' ὅσον ὄριμα κι' ἂν στοχάζεται γιὰ τὴν ἡλικία του τόσο καὶ ἀναληθινὰ γιὰ τὴν πραγματικὴ Τέχνη, ποῦ ἀπαιτεῖ μερικές θυσίες ἔς τὶς ὁποῖες φαίνεται ξένος ὁ ποιητὴς.

Ἡ διανοητικὴ ποίηση, γιὰ αὐτὴ θέλει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἔς τὸν «Ἄλχημιστὴ» του καὶ ἔς τὴν «Αἰωνία Ἐπάνοδο» ἐπηρεασμένος ἀπὸ θεωρεῖτες νεωτεριστικές, ἀπαιτεῖ τὴν ἐνδυνάμωση τοῦ ἐσωτερικοῦ ματιοῦ καὶ τὸ ἐσωτερικὸ μάτι ἐνεργεῖ ὅταν παύσουν τέλεια τὰ σωματικὰ μάτια νὰ δέχονται ἐντυπώσεις.

Ἄλλὰ τέτοιο φῶς, εἶνε ἀκόμα πάρα πολὺ ἰσχυρὸ γιὰ τὰ μάτια τοῦ κ. Σκίπης ποῦ παραστρατισμένος ἀπὸ τὸν μεγάλο δρόμο τῆς σκέψης στρέφει μέσα ἔς τὰ μονοπάτια τὰ διανοητικὰ σκοτισμένος καὶ θαμπωμένος ἀπ' ὅ,τι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἡ μελέτη τοῦ προσέφερε, χωρὶς νὰ εὔρη καὶ τὸν κατάλληλο καιρὸ νὰ μετουσιώσῃ μέσα του κάποια αἰώνια μυστικὰ, ποῦ ἡ ἀνθρώπινη τέχνη αἰῶνες τώρα μᾶς ἔφερε ἀπὸ τὸ μακρυνὸ της ξετύλιγμα ἐπάνω στὶς ὁμορφιές τῆς Φύσης.

*
* *

Καὶ ὅμως συμπαθῶ τὴν ποίηση τοῦ κ. Σκίπης, γιὰ συμπαθῶ τὴν νιότη καὶ τὸ παραστράτισμά της ἀκόμα. Τὰ ὄνειρα της τὰ ἀφηνιασμένα μπορεῖ νὰ μὴ μοῦ προκαλοῦν τὸν ἐνθουσιασμὸ, πάντα ὅμως μὲ γοητεύουν, γιὰ τὸ ποιητικὸ ὄνειρο μὲ μέρα μὲ τοὺς ρυθμούς του θὰ εὔρη τὸν δρόμο του καὶ θὰ μᾶς φανερώσῃ τὴν ἀληθινὴ ὁμορφιὰ τῆς οὐσίας του. Ἄρκει μόνον ὁ ποιητὴς νὰ μὴν ἀπαστάσῃ.

Πέτρος Ζητουγιάνης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Ποτὲ ἄλλοτε δὲν σκορπίσθηκε τόσο μάταια ἡ ἰδιωτικὴ περιουσία ἐκείνων ποῦ ἀληθινὰ ἀγάπησαν τὴν πατρίδα κ' ἔδωκαν ἀφθονο τὸ χρῆμα τους γιὰ ν' ἀναπτύξουν τὴν τέχνη στὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὴν ἐπιπολαιότητος τῆς δασκαλωσύνης τόσα χρόνια τώρα δουλεύει κ' ἐκεῖ